

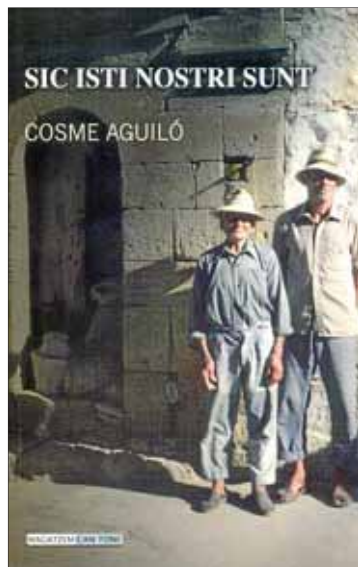
SIC ISTI NOSTRI SUNT: AIXÍ SÓN ELS NOSTRES

Més de vuitanta narracions que la gent del país conta com a verídiques, sobre “un petit fet particular, més o menys curiós, d’història o de vida íntima d’algú”. L’autor ens sol posar el nom de la persona que li va contar l’anècdota, encara que en alguns casos els transmissors prefereixen quedar en l’anonimat

Text: **Josep A. Calvo**
pepcalvo@hotmail.com

Heu sentit qualche pic contar una història entre les vostres amistats o familiars i que, per increïble o exòtica que sembli, es presenta com a verídica? Pensau que, per ventura, parteixen d’un fet real o d’una anècdota que és possible que ocorregués en la realitat. Però alerta, perquè la història que després es conta va passant pel sedàs de la cultura popular, el territori on els elements muten i adquireixen una nova realitat o una nova vida molt més fantàstica i divertida. Cosme Aguiló (Santanyí 1950), estudiós de la toponímia baleàrica, llicenciat en Filologia Catalana per la UIB i doctorat el 2007 amb *La toponímia de Santanyí i ses Salines* (encara inèdita), ja ens oferí el 2007 l’anecdotari *De rebus populi*

mei, publicat també a Documenta Balear. L’èxit que hi va obtenir l’ha empès a continuar amb *Sic isti nostri sunt*, que enllaça amb la mateixa temàtica.

A *Sic isti nostri sunt* trobam més de vuitanta narracions que la gent del país conta com a verídiques. L’autor ens sol posar el nom de la persona que li va contar l’anècdota, encara que en alguns casos els

transmissors prefereixen quedar en l’anonimat. El llibre conté un pròleg força interessant de Joan F. López Casanovas on es reflexiona, entre altres coses, sobre el concepte d’anècdota, “un petit fet particular, més o menys curiós, d’història o de vida íntima d’algú”. Cal destacar, a més, com diu López Casanovas, l’ús que fa Cosme Aguiló del llenguatge. Ens diu que es tracta d’una prosa modelica, precisa, plena de color i vigor, de la qual cosa, evidentment, don fe. Tot d’una que comenceu a llegir les narracions copsareu, sens dubte, les delícies d’aquesta prosa: una bona mostra del català genuí que encara es pot sentir a Mallorca. La riquesa lèxica i expressiva de les narracions que amara les diverses històries es pot convertir en un toc d’atenció per fer-nos una idea de com es van perdent matisos i expressions arreu de la nostra illa, sobretot a les zones més castigades per l’espanyolització. Cosme Aguiló, per la seva banda, ens ho diu, sense pèls a llengua, al prefaci, quan parla sobre aquest aspecte: “A mi

Als lectors se’ls dibuixarà, en més d’una ocasió, un somriure als llavis o, per ventura, una bona riallada

em dol pensar que pot arribar un dia en què els nins del nostre encara bell territori, anant bé, només sàpiguen dir arbre, aucell, herba, o peix, quan podrien dir alzina, fleix, om, roure, boix, faig, teix, baladre, o traquet, moixeta, jordi, picaformatges, becassina, fuell, o rapallengües, ruca, trenca-picars...”. L’exemple és prou eloqüent i ens fa una idea del que trobarem als textos. La conservació de la llengua és un dels signes d’identitat del nostre poble. Cosme Aguiló considera que un home desproveït del seu parlar “és un caragol buit sense closca, o una ganiveta sense fulla ni mànec...”.

Les narracions de *Sic isti nostri sunt*, a més, són ben plenes d’humor. Molts de pics només amb el llenguatge com a protagonista, ens fa arribar missatges ben

interessants. Fixau-vos en aquests fragments extrets de la narració *Aparent desconexença territorial*: “—Bon dia, mestre. Mos podríeu dir a on és ca l’amo en Drago?... Allò que cercaven era Mondragó, que els forans, com el virrei Lluís Vich, solen anomenar Cala Mondragó. Aquells encara arribaven més lluny amb els canvis i desplaçaven l’accent, Cala Mondragó (sic)...”. Segurament, als lectors se’ls dibuixarà, en més d’una ocasió, un somriure als llavis o, per ventura, una bona riallada, que, no cal dir-ho, és un dels objectius de Cosme Aguiló. Teniu en compte que per llegir aquest conjunt de narracions cal gaudir (ni que sigui una mica) de sentit de l’humor i tenir un mínim de sensibilitat pel nostre país, tant pel que fa a la llengua com al seu territori. Si no és així, en perdrem matisos i se’ns escaparan algunes ironies.

Sic isti nostri sunt
Cosme Aguiló

Edicions Documenta Balear, Palma, 2010
160 pàg. / 14 €

NEGRES MEMÒRIES

Text: **Àlex Martín i Escribà**
martinescriba@usal.es

Memòria històrica i gènere negre s’han convertit darrerament en una de les fórmules literàries de més èxit. Aquest és el cas de *Negres tempestes* (editat per La Magrana), guanyadora de la tercera edició del premi Crims de Tinta, el més ben dotat de novel·la negra en llengua catalana.

La guanyadora fou Teresa Solana, escriptora reconeguda internacionalment gràcies a la sèrie protagonitzada per dos germans bessons, Borja i Eduard, amb dos títols publicats fins ara: *Un crim imperfecte* (2007) i *Drecera al paradís* (2008), que ha rebut diversos reconeixements i premis. Darrerament i dins del gènere negre ha publicat també un re-

En el fons, tot un homenatge als Brigadistes, al periodisme d’investigació i als afusellats al Camp de la Bota

cull de contes sota el títol *Set casos de sang i fetge i una història d’amor*.

En aquesta ocasió, l’autora estrena nous personatges i emprà l’esquema clàssic de la novel·la detectivesca (assassinat, investigació i resolució) per introduir el que més li interessa: l’etern debat de la llei de la memòria històrica. La troballa del cadàver d’un reconegut catedràtic al despatx de la facultat d’història —especialista en temes de la Guerra Civil— i l’aparició d’un segon mort que sembla tenir-hi alguna relació serveix a Solana per crear tot un entramat amb un rerefons ben captivador.

Ambientada a la Barcelona actual i postmoderna, l’escriptora aprofita la trama per evocar els anys de la Guerra Civil i de la postguerra. I és que en el fons hi ha tot un homenatge als Brigadistes, al periodisme d’investigació i als afusellats al Camp de la Bota; en definitiva, una mirada

crítica perquè, com ha manifestat l’escriptora, “la història no es pot silenciar. Les ferides que no s’han tancat bé han provocat que ara passin coses que passen. Les víctimes tenen dret que els facin justícia. Em molesta molt la idea tan prodigada darrerament que tots dos bàndols eren iguals. No”.

Al capdavant de la trama, una excèntrica protagonista, Norma Forester, néta d’un brigadista de Manchester, antropòloga de formació i, és clar, sotsinspectora dels Mossos d’Esquadra de professió. Ella i el seu company, Gabriel, hauran d’enfrontar-se amb alguns fantasmes del passat i

veure-se-les amb el fet que alguns companys de feina no aprofiten gens tots els seus mètodes.

Però encara hi ha més aspectes a destacar: en primer lloc, la construcció dels personatges com un dels elements més interessants de la novel·la; entre ells, la idiosincràtica família que envolta la

protagonista, que a més de tenir un grapat de dones a casa seva —totes elles amb noms d’heroïnes d’òperes: Norma, Violeta, Mimí, Margarida— és el centre de tot un treball de retratisme: des d’un marit forense, un cunyat homosexual, una mare hippy, una tieta afeccionada a la infor-

màtica que és monja de clausura i viu al monestir de Pedralbes, una filla ocupa, naturista, anarquista, conflictiva i escampada pels barris de Gràcia, i una besàvia que va descalça pel pis, que es nega a prendre medicaments i que es dedica a mirar programes televisius de canals estrangers l’idioma dels quals no entén en absolut.

Ja ho veieu. Divertida, vibrant i clàssica de mena però amb uns moments ben ètics i ben negres. Podríem dir-ne novel·la històrica per reivindicació i negra per devoció. Una barreja que crea adeptes i que s’ha convertit a hores d’ara en tot un gènere de masses.

Negres tempestes
Teresa Solana

Edició de La Magrana, Barcelona, 2010
224 pàg. / 18 €